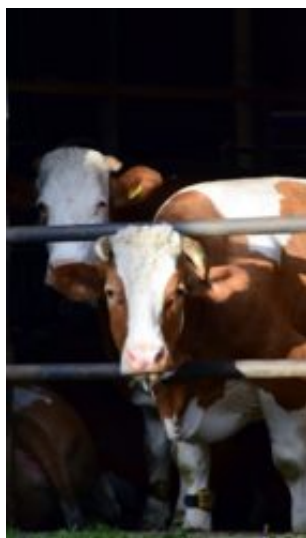

Ocena dobrostanu krów – metody punktowe, część 2

Autor: dr hab. inż. Maciej Adamski

Data: 30 listopada 2019

Ocena dobrostanu krów obejmuje wiele sposobów jego określania. W celu wyeliminowania subiektywnej oceny, często obarczonej błędami, wprowadza się różne sposoby wspomagające. Obejmują one między innymi punktowe metody oceny.

Jednym z elementów oceny dobrostanu krów jest określenie ich kondycji

fot. Pixabay

Jedną z nich jest ocena punktowa kondycji BCS. System ten zalicza się do metod subiektywnych, za pomocą, którego ocenia się wizualnie i dotykowo stan zapasów podskórnej tkanki tłuszczowej na wyznaczonych partiach ciała. [Wskaźnik kondycji BCS](#) odzwierciedla stan odżywienia krowy i przedstawia go w 5-punktowej skali (stosujemy 9-stopniową).

Zarówno wychudzone krowy, jak i zatuczone przynoszą hodowcy straty i problemy wynikające

z obniżenia płodności i produktywności. Dlatego monitorowanie stada jest rzeczą konieczną. Wczesne wykrycie problemów ułatwia i przyspiesza konieczne działania mające na celu poprawę zdrowia zwierząt i efektywności produkcji. Zatucie krowy należy do czynników zwiększonego ryzyka wystąpienia zaburzeń metabolicznych.

Spis treści

- [Dlaczego dobra kondycja krów jest ważna](#)
- [Ocena dobrostanu krów na podstawie chodu zwierząt](#)
- [Na czym polega ocena punktowa chodu krów](#)
- [Ocena dobrostanu krów na podstawie wypełnienia żwacza \(skala 1 do 5\)](#)
- [Ocena dobrostanu krów na podstawie konsystencji kału krów \(skala 1 do 5\)](#)

Dlaczego dobra kondycja krów jest ważna

Takie krowy są ponad 3-krotnie bardziej narażone na ujemny bilans energii. Właściwa kondycja krów ma bardzo duże znaczenie dla rozrodu, laktacji, zdrowotności i długowieczności. Bardzo często hodowcy lekceważą kondycję krów, zwłaszcza w newralgicznym momencie jakim jest okres zasuszenia i wczesnej fazy laktacji.

Odpowiednia kondycja krów pozwala na prawidłowe funkcjonowanie organizmu, co przynosi wymierne efekty ekonomiczne hodowcy.

[Czytaj również część pierwszą nt. oceny punktowej komfortu krów mlecznych.](#)

Ocena dobrostanu krów na podstawie chodu zwierząt

Kulawizny u krów mlecznych są na trzecim miejscu wśród czynników zmniejszających przychody w produkcji fermowej, zaraz po zaburzeniach rozrodu i mastitis. Problem ten może dotyczyć od 9% do 50% krów w stadzie. [Dobrostan](#) u kulejących krów jest znacznie obniżony. Skutkuje obniżeniem płodności i wielkości udoju, nawet o kilkaset litrów.

Ocena punktowa chodu pozwala w prosty sposób oszacować zdolność krów do normalnego chodzenia. Regularna obserwacja pozwala na wykrycie krów o podwyższonym ryzyku wystąpienia ciężkich kulawizn. Sam system nie wykrywa choroby, ale wyraźnie sygnalizuje problem. Kulawizny są najczęściej przyczyną:

- błędów żywieniowych,
- mało komfortowych stanowisk legowiskowych i posadzek;
- chorób osłabiających róg;
- niewłaściwej lub [zbyt późnej korekcji](#);
- wysokiej wilgotności w oborze.

Bardzo istotnym problemem jest czas wykrywania zaburzeń ruchu. Hodowcy bardzo często reagują dopiero wtedy, kiedy krowa mocno utyka. Wczesne wykrywanie kulawizny wiąże się z obserwacją zwierząt stojących jak i w ruchu.

Pamiętaj, zdrowe zwierzę ma prostą linię grzbietu, gdy stoi i gdy chodzi.

Na czym polega ocena punktowa chodu krów

Pięciostopniowa ocena lokomocji opiera się na obserwacji krowy w pozycji stojącej oraz w ruchu, na twardym podłożu, zwracając szczególną uwagę na linię grzbietu. Stan normalny stwierdzamy, gdy grzbiet jest prosty w postawie stojącej i podczas normalnego chodu.

- **Lekka kulawizna:** grzbiet w postawie stojącej prosty, w ruchu wygięty ku górze.
- **Średnia kulawizna:** krótki, utykający krok, górne wygięcie grzbietu widoczne w postawie stojącej i w chodzie.
- **Ciężka kulawizna:** krowa oszczędza jedną lub kilka kończyn, natomiast górne wygięcie grzbietu w postawie stojącej i w chodzie.
- **Bardzo ciężka kulawizna:** krowa jest niezdolna lub wykazuje skrajną niechęć do obciążenia jednej lub więcej kończyn.

W oborach wolnostanowiskowych wykrywanie chorób kończyn jest łatwiejsze niż w uwięziowych, ze względu na większą swobodę ruchu. Obserwację krów można przeprowadzić w drodze do hali udojowej.

Materiał ściółkowy dobrej jakości powoduje, że krowa może kłaść się w dowolnym czasie bez obaw o powstający przy tym ból

fot. Pixabay

Kładzenie się krów

Każdorazowo, kiedy krowa się kładzie, około 1/3 jej ciała spoczywa na stawach nadgarstkowych. W pewnym stadium kładzenia się opadają one swobodnie z wysokości 20–30 cm na podłoże. Dlatego bardzo ważną kwestią jest materiał ściółkowy dobrej jakości, tak aby krowa mogła się kłaść w dowolnym czasie bez obaw o powstający przy tym ból. Czynność ta trwająca dłużej niż 5 minut kwestionuje komfort stanowiska (wymiary, ściółka itd.).

Wstawanie krów

Ważną kwestią jest wolne miejsce do przesuwania się tułowia do przodu, podczas wstawania, którego krowa potrzebuje około 1,5 m. Jeżeli krowa ma problemy ze wstawaniem związane ze zbyt krótkim stanowiskiem, **może nawet całkowicie z niego zrezygnować**.

Sposób leżenia krowy na stanowisku wynika z zależności od jego dopasowania do gabarytów zwierzęcia. Komfortowe leżenie jest bardzo ważne, ponieważ:

- Podczas leżenia krowa odpoczywa i przeżuwa (odpowiedni poziom produkcji).
- Racice nie są obciążone i obsychają.
- Powstaje więcej miejsca dla innych spacerujących krów.
- Przepływ krwi przez wymię zwiększa się do około 30%.

Ocena dobrostanu krów na podstawie wypełnienia żwacza (skala 1 do 5)

Obserwujemy lewy dół głodowy, miejsce wysklepiania się powłok brzusznych. W zależności od stopnia wypełnienia żwacza (głodne lub najedzone), możemy zaobserwować zapadnięty lub mocno wysklepioną przestrzeń dołu głodowego.

Jedną z metod do oceny poziomu dobrostanu w stadzie krów jest terenowa ocena kału

fol. Pixabay

Ocena dobrostanu krów na podstawie konsystencji kału krów (skala 1 do 5)

Kolejną metodą służącą do oceny poziomu dobrostanu w stadzie krów jest terenowa ocena kału. Opiera się ona na sposobie oddawania kału oraz jego ocenie organoleptycznej. Ocenę przeprowadza się bezpośrednio po jego oddaniu, kiedy znajduje się na gładkiej powierzchni.

Kał ocenia się w skali 5-stopniowej, przy czym ocena 1 oznacza kał bardzo rozwodniony, a ocena 5 kał zbity, twardy. Konsystencja kału zależy od wilgotności paszy i długości jej zalegania w przewodzie pokarmowym. Kał ocenia się wzrokowo, a także manualnie (ocena trawienia ręką). Przy ocenie konsystencji i sposobu wydalania kału określa się również jego barwę, która zależy od rodzaju paszy, zawartości żółci oraz tempa pasażu pasz i strawności.

O czym może świadczyć wygląd kału krów

Kał ciemnozielony występuje u krów spożywających zielonkę, brązowo-oliwkowy u krów karmionych sianem, żółtawo-oliwkowy u krów żywionych w systemie TMR. Można również zaobserwować kał ciemny z widocznymi krwawymi wybroczynami. Wskazuje to jednoznacznie na krwawienie w przewodzie pokarmowym, którego przyczyną mogą być **np. mykotoksyny, podanie krowom zepsutej paszy lub infekcja bakteryjna**.

Ocena kału pozwala się zorientować, czy pasza jest dobrze trawiona, czy dawka pokarmowa jest dobrze zbilansowana (białko, włókno i węglowodany) i czy pobieranie wody jest odpowiednie.

Pamiętaj! Jeżeli zdrowe zwierzę jest zadowolone, to gospodarz też.

[Czytaj również część pierwszą nt. oceny punktowej komfortu krów mlecznych.](#)

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

-
-
-
-
-

Submit Rating

Na razie brak głosów. Możesz być pierwszy!